

- **Sēdusá purāga:** Resēdu purāga te rempatuka amū-ita;
- **Rēptu kutarāu:** Rēbeu maā reputai wa reiku mrupi asui rekua ára.
- **Resēdu maā yūbeusa resewaá:** Reyuka ũdearama maā yūbeuwaá, ũbasamā yā sesewara yā yukūtarisá.

a.

Muyupiru arama: Yepé yūbeusawa sesewara, yapuderi yābeu, kuayé: “Yapuder arama yasika uikusá timaāresesá kiti, yepé bāda uriku te uxari amū ruaxara uputariwa yawe”.

Māduarisá: muiri uikuwa ike, puderi ũbeu maā uputari waá, puderi yūpinia caderni upé, serurá u amū manūgara resé”.

b.

c.

Musupísawa asui uxari yukua purāga: Yumiakūta maā kirība waá asui merup[i] waita tasuiwara yā yupuruūgita waá, ukuasa ára irumu.

Uyuiriyumuyā: Mairamē aikuewá yā kirība waita, yasu yamukirai piasu waá yūbeusa sesewara muiri ike waita uiku tawasēu wa kuri puraga.

d.

e.

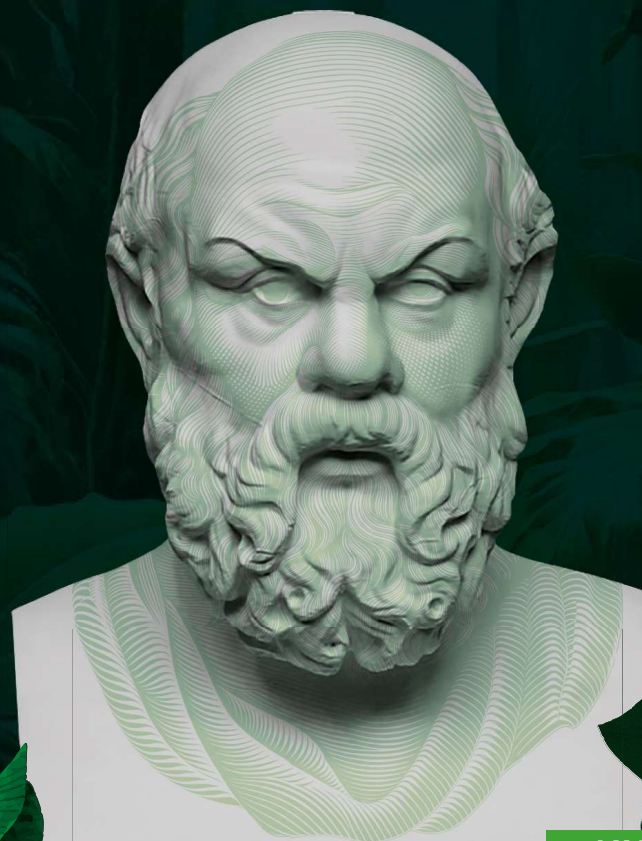
Sá ũba yasika yepewasu sá rese, yasu yamuyupiri yuiri **b. Māduarisá, c. Musupísawa asui uxari yukua purāga, d. Uyuiriyumuyā.**

V. Yumāduaisá pasawa kiti

Amuarmē yapuderite yayui yamuyā síya viaji, amūita rupi yuiri, amuramē iawasus yasika arama yābawa yā maramuyāsa. Ma yakuate kua yupurūgitasá aé iwasu katu retāna, asui irupité yuiri yapuderi yamā yanekiasá amuramē yamādiasá upé. Yasu yābawa aitekua purādusa irumu: Maíta reyusá mairamē yayukūtai yaikú? Maíta rēbeu sesewra kua yasikai yasika yamāduai putai yepewasu? Purāga será rewasemu?

Yapuderi sa yasika yamāduai yepewasu?

**UTIARISÁ MAYE ARAMA
YUMUYĀ YUPURŪGITASÁ
YŪBAWA RAMA MARAMUYĀSÁ
IRUMU KUA SOCRATI
MĀDUARISÁ**

NHENGATU

I. Yupirũga

Yamukamẽ kuiri ike yepe utiarisá maye arama kua Socrati Mãduarisá ũbawa kua maramuyãsá. Kua upé uputari ũbeu purãga yaãse uputari kũtarisá yepewasu, yusikai arama yupurũgita purãga sesewara, yumiakũta asui yusikari yuxari yepewasu. Kui mukamẽsá yuiri puderu mukirai mũti yupurũgita arama sesewara, mamẽ muiri uiku waita ápe puderu ukũtari sesewara. Yawe ramẽ muiri aĩta tasu takua maãta amũ umãduai, mãta uputai, asui yuriku respeitu yepewasu. Yusaru kua ipupé waita uiku ũba takũtai retẽtu, ma tasikai takua maye tãbawa maramuyãsá, asui tasikai taviveri timaã resesá. Aitekua muraki uri muiri awá supé, muiwasú ĩma arama kũtarisá, síiwa rẽdawa upé, maye kuaítá:

TÊDA WASU UPÉ Uputari kua mĩra-ita tayupurũgita ta uikusá resewara asui tasikari tamaã maita tãbawa yepewasu yã maramuyãsá.

YANAMASÁ PITERUPI Yayudari yumuyã kũtarisá asui tasikai te yuir tãbawa maramuyãsá yanamasá piterupi asui rumuara-ita irmumu.

MURAKÍ RÊDAWA UPÉ Umuiwasúĩma yũbawa arama maramuyãsá rumuaraíta irumu muraki rẽdawa upé.

II. Awata kua Socrates?

Socrates aé yepe filosofo yãkatawaá isidėti upé. Unaseri Atena upé, tetama Grasia upé, 469 a. C. akayu ramẽ, uriku 2.500 akayu yane rakakauera kiti. Yakua kuaĩra maita uyukirai asui kurumĩ wasu, yamaite ipaya yepe umuyãsara mĩra rãgawa asui imãya mumẽbiraisa. Socrates ũba ũpinima neyepe pinimasá, mãã yakua waá, kua uikuwara waaá suaki ũpinima, maye kua Platão.

Amurupí amũ-ita sui, Socrate ũba usikari umiakũta, kua mãã uyukuá waá, uyãpiri kua mãduarisá, uiku arama purãga mĩra piterupi. Ixuperarma uruyari kua ukuasara ipupé upuderu uiku purãga amã-ita piterupi. Takua

Socrates ũbuesara rupí. Ũba umeẽ suaxarasá, umuyãwera purãdusá, upuderu arama umuyã tamãduai ta purãdusá rese, tapudei arama tasika takua mayesá y ata suaxara sá.

Socrate urikua síiya umãwaita sãga asui uiku waita sukai rupí. Mas aikue te yuiri suayãna waitá. Umãduaisá asui ũbuesá tãbeu maita uikusá yã tẽpu, yawe waá resewara tayuká aé, umuakamẽ resewara amurupí waá mãduarisá pisasuwaitá supé Atenas upé. Suayãnaitá tamáitema pisasu waá tupana asui umutawa pisasu waita isui yã ta rikusawa ápe.

III. Maãta kua Socrati mãduarisá?

Kua Socrati mãduarisá irupí yupurũgita asui yumãduarisá mamẽ umukamẽ mãduarisa yũsuãtiri purãdusá asui yusuaxarasá irumu. Ũbasamã usika yeperesé yusuaxarasá kiti, uputari takua merupi maita yusika arama aiteyã yusuaxarasá resé. Kua nũgara muraki umuyã tasẽdu purãga sesewara, asui yumiakũta purãga sesewara asui yuxari mikiti aiteyã teyũtu wara purũgitasá. Kuaye waá rupí, kua ipupé waita takũtai tamãduari resewara asui amũyara-ita yuiri, mãã puderuwaá umukirai yepewasusá asui mãduaisá amurupiwaitá.

IV. Maita yapudri yãburi kua Socrato mãduarisá yũbawa rama kua maramuyãsá?

Yumuyã rũdé kua kũatarisá, purãgaté yupurũgitá merupi asui prũtu yusẽdu arama teyũtuwara. Amuramẽ ũba yaputari wa yawe mãã amũ ukũtari waá, mas maita yakua kua amũ teyũtu ukũtari uiku? Asikai wá sa akua marãta umãduai yawe? Amãduai sa umuyã amãduai kuayé? Yupiru arama yasikari yakua maita yaiku asui yayupiru yapurũgita sesewara. Kua Socrati mãdurisá ũbasama yaputari awa ugãyari u uperderi, ma uputari umukirai yepe ukuasá yepewasu.